

ΤΑ 75 ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

(*International Alliance of Women*)

της Σάσας Μόσχου-Σακορράου, δικηγόρου

Τώρα πιά πού ό άγώνας γιά τήν κατάκτηση τής ισοπολιτείας και ίσονομίας τής γυναίκα έχει κάνει αποφασιστικά βήματα, άφοϋ τόσοι άπό τούς στόχους του έχουν πραγματοποιηθεί, γίνεται άπ' όλους παραδεκτό ότι πρόκειται γιά τήν πιό σημαντική έπανάσταση στην ανθρώπινη ιστορία. Άλλά κι' άν άκόμα οί μάχες πού δόθηκαν ήταν άοπλες και άναίμακτες, ή σχεδόν άναίμακτες, ήταν όμως πολϋ σκληρές. Οί γυναίκες πού άγωνίστηκαν δείχτηκαν άπτόητες όχι μόνο στην περιφρόνηση, στο χλευασμό και στην όργη τής κοινής γνώμης, αλλά και στη βίαιη αντίδραση τής Πολιτείας.

Οί γυναίκες σ' όλο τόν κόσμο ως τις άρχές άκόμα του αιώνα μας ζούσαν μέσα σ' ένα σιδερένιο κλουβί: στο σπίτι τους. Οί πόρτες τών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων ήταν γι' αυτές κλειστές. Τό 1377 τό Πανεπιστήμιο τής Μπολώνιας είχε έκδώσει μιá φοβερή διαταγή: «Έπειδή ή γυναίκα είναι τό θεμέλιο τής άμαρτίας, τό όπλο του σατανά, ή αίτία τής άποβολής του ανθρώπου άπό τόν Παράδεισο, και έπειδή κάθε συναναστροφή μαζί της πρέπει έπιμελώς νά άποφεύγεται, γιά τό λόγο αυτό άπαγορεύομε άπερίφραστα κάθε προσπάθεια νά εισαχθεί στο Κολλέγιο αυτό όποιαδήποτε γυναίκα, όσο άξιοπρόσεχτη κι' άν είναι». Η διαταγή αυτή διαδόθηκε κι' έγινε δόγμα. Σιγά-σιγά άπαγορεύτηκε κάθε εκπαίδευση στις γυναίκες. Έτσι, γενιές όλόκληρες γυναικών, πού ήταν προικισμένες με εύφυΐα και ίκανότητες, αναγκάζονταν νά ζήσουν και νά πεθάνουν στην άμάθεια. Κι' άν έτύχαινε μερικές πλούσιες νά μορφωθούν σπίτι τους, δέν μπορούσαν πάντως νά εργασθούν επαγγελματικά και νά σταδιοδρομήσουν. Η μόνη άπασχόλησή τους ήταν ή φροντίδα γιά τό σπίτι και τήν οίκογένεια, όπου έπρεπε νά ύποτάσσονται πάντα στον άρσενικό άφέντη τους. Έννοείται ότι δέν είχαν πολιτικά δικαιώματα και ή άνάμιξή τους στη δημόσια ζωή θά ήταν τρομερό σκάνδαλο.

Τόν 19ο αιώνα με τις μεγάλες κοινωνικο-οικονομικές αλλαγές, αυξήθηκε σημαντικά ό αριθμός τών γυναικών

Κάρρι Τσάπμαν Κάττ, ή πρώτη πρόεδρος τής INTERNATIONAL WOMAN SUFFRAGE ALLIANCE 1904-1923

πού βρίσκονταν σέ άδιέξοδο, έπειδή είχαν ανάγκη νά εργασθούν, αλλά δέν είχαν έφόδια και μόρφωση γιά νά βγούν νά εργασθούν. Μόνο τά κακοπληρωμένα επαγγέλματα τούς ήταν προσιτά: τό έπάγγελμα τής γκουβερνάτας, τής ύπηρέτριας, τής εργάτριας, στην όποία άνάθεταν τις πιό βαριές και κακοπληρωμένες δουλειές του έργοστασίου και μερικά άλλα άκόμα πιό ταπεινωτικά επαγγέλματα.

Η κατάσταση αυτή άρχισε νά ξυπνά τις συνειδήσεις τών πιό φωτισμένων γυναικών, πού ντρέπονταν νά τήν άνέχονται πιά μοιρολατρικά. Μερικές γυναίκες ρεαλίστριες κατάλαβαν ότι δέν θά πετύχαιναν τή βελτίωση τής θέσης τους, άν δέν άποκτούσαν πολιτικά δικαιώματα, δηλ. άν δέν μετείχαν στα όργανα πού παίρνουν αποφάσεις και άν δέν ήταν ψηφοφόροι ώστε νά τις ύπολογίζουν οί πολιτικοί. Έτσι, έβαλαν ως πρώτο και άποκλειστικό τους σκοπό τήν ψήφο. Οί άγωνίστριες αυτές όνομάστηκαν «σουφραζέτες» άπό τήν άγγλική λέξη «σάφρατζ» και τή γαλλική «σουφράζ», πού σημαίνει ψήφος. Ύπηρεξαν πολϋ μαχητικές και στις διαδηλώσεις τους χρησιμοποιούσαν κάποτε μέσα όχι ειρηνικά, όπως λ.χ. ρόπαλα, ξύλα και δοκάρια. Συχνά εμφανίζονταν έξω άπό τό Κοινοβούλιο με αυτά, γιά

νά τρομάζουν τούς βουλευτές κατά την έξοδό τους, αλλά κυρίως για νά γίνουν γνωστές οί προσπάθειές τους και νά τραβήξουν τὸ λαϊκὸ ἐνδιαφέρον. Ἐπίσης ἔκαναν ἀπεργίες πείνας καὶ ἀρκετὲς ἀπὸ αὐτὲς κακοποιήθηκαν ἀπὸ τὴν Ἀστυνομία ἢ ἐφυλακίσθηκαν. Πρώτη καὶ καλύτερη τῆς κίνησης αὐτῆς ἦταν ἡ Ἐμελὶν Γιάνκχαρστ (Emmeline Pankhurst), ποὺ φυλακίστηκε, καθὼς καὶ οἱ κυριότερες συνεργάτισσές της.

Μερικὲς ὅμως ἀπ' αὐτὲς τὶς σουφραζέτες ἀποδοκίμαζαν αὐτὲς τὶς ἐκδηλώσεις, γιατί πίστευαν ὅτι θὰ μπορού-

τριες ἦταν ἡ Κάρρι Τσάπμαν Κάττ, ἡ Ἐλίζαμπεθ Στάντον καὶ ἡ περίφημη Σούζαν Ἄντον. Τότε ἀποφασίστηκε ἡ σύσταση μιᾶς παγκόσμιας ὀργάνωσης γιὰ τὴν ψήφο καὶ ὀρίστηκε νά συνεδριάσει γιὰ πρώτη φορὰ μετὰ δύο χρόνια. Πράγματι, τὸ 1904, ἔγινε στὸ Βερολίνο, στὸ ξενοδοχεῖο Πρίντς Ἄλμπρεχτ, τὸ πρῶτο αὐτὸ συνέδριο, ἀπὸ τὸ ὁποῖο γεννήθηκε ἡ Διεθνὴς Ἐνωσὴ Γυναικῶν γιὰ τὴν Ψήφο». (International Woman Suffrage Alliance)

Ἡ ἐπιτυχία ἦταν πολὺ μεγάλη. Ἡ αἴθουσα πλημμυρισμένη ἀπὸ κόσμο ποὺ εἶχε ἔρθει ν' ἀκούσει τὴ φημισμέ-

Μάρτζερν Κόρμπετ Ἄσμπυ, Πρόεδρος τῆς IAW 1923 - 1946 καὶ μέχρι σήμερα ἐπίτιμος Πρόεδρος καὶ ψυχὴ τῆς ΔΕΓ

Ἡ σημερινὴ Πρόεδρος τῆς ΔΕΓ Ὀλίβ Μπλουμπερ

σαν νά κατακτήσου τὴν ἰσοπολιτεία μόνο μὲ τὴν πειθῶ. Ἔτσι, χωρίστηκαν ἀπὸ τὶς κυρίως «σουφραζέτες» καὶ ὀνομάστηκαν «σάφρατζιστς», συνέστησαν δὲ ὀργανώσεις μὲ ἀποκλειστικὸ σκοπὸ τὴν κατάκτηση τῆς ψήφου μὲ μέσα εἰρηνικά.

Μ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα, τὸ 1902 ἡ ἀμερικανικὴ Ὄργάνωση γιὰ τὴν Ψήφο τῆς Γυναίκας κάλεσε ἐκπροσώπους τῶν ἀνάλογων ὀργανώσεων τῶν διαφόρων χωρῶν τοῦ κόσμου στὸ συνέδριο, ποὺ ἐτοίμασε στὴν Οὐάσιγκτων. Πρωτεργά-

νη πρωτεργάτρια τοῦ γυναικείου κινήματος, τὴν Ἀμερικανίδα Σούζαν Ἄντον, 84 τότε ἐτῶν. Οἱ ἐθνικὲς γυναικεῖες ὀργανώσεις γιὰ τὴν ψήφο τῶν Η.Π.Α., τῆς Μεγάλης Βρετανίας, τῆς Γερμανίας, τῶν Κάτω Χωρῶν καὶ τῶν Σκανδιναυικῶν Χωρῶν, ἀκόμα καὶ τῆς Ἑλβετίας, εἶχαν στείλει ἐκπροσώπους τους. Ἐπικεφαλῆς τῆς βρετανικῆς ἀντιπροσωπείας ἦταν ἡ Μιλίσειντ Γκάρετ Φώσετ, ἡ δεινὴ ἐκείνη ἀγγλίδα φεμινίστρια, χήρα τοῦ Χένρυ Φώσετ, συνεργάτη τοῦ Τζῶν Στούαρτ Μίλλ στὸν κοινὸ φεμινι-

στικό αγώνα τους του 1867 και 1869.

Από το Συνέδριο αυτό βγήκαν οι βασικές αρχές της Διεθνούς Ένωσης Γυναικών για την Ψήφο. Η Σούζαν Άντονι εκλέχτηκε επίτιμη Πρόεδρος. Πρόεδρος η Κάρι Τσάπμαν Κάττ, Αμερικανίδα κι' αυτή (45 ετών) και η Άννιτα Άουγκσμπουργκ, ιδρύτρια της πρώτης γυναικείας οργάνωσης για την ψήφο στη Γερμανία, και η Άγγλιδα Μιλίσεντ Φώσετ αντιπρόεδροι.

Από τότε έγιναν πολλές εθνικές Οργανώσεις μέλη της Alliance. Η IAW οργανώνει κάθε τρία χρόνια ένα Διεθνές Συνέδριο. Στα συνέδρια αυτά συζητούνταν και συζητούνται τα πιο ενδιαφέροντα θέματα της εποχής και συχνά υποστηρίζονται πρωτοποριακές λύσεις στα διάφορα γυναικεία προβλήματα. Τέτοια θέματα ήταν, μετά την ψήφο, η μόρφωση των γυναικών, η γυναικεία εργασία, η ίση αμοιβή ανδρών και γυναικών, η απαγόρευση της εκμετάλλευσης της πορνείας από τρίτους, η ειρήνη και κατανόηση μεταξύ των λαών κλπ. Ιδιαίτερα αναφέρουμε τους αγώνες της για ίσα άστικά και πολιτικά δικαιώματα, για ίση παιδεία και για τα δύο φύλα, για την κατάργηση του διακανονιστικού συστήματος της πορνείας, τους αγώνες κατά του αναλφαριθμητισμού, κατά των ανισοτήτων στην εργασία και στις αμοιβές κλπ.

Το 1958 το Διεθνές Συνέδριο της Διεθνούς Ένωσης Γυναικών έγινε στην Αθήνα, όπου οργανώθηκε με πολλή επιτυχία, με τη βοήθεια της ΟΥΝΕΣΚΟ, και ένα σεμινάριο, στο οποίο συζητήθηκαν θέματα, όπως «Η θέση και η πρόοδος της γυναίκας μέσα σε μιὰ αναπτυσσό-

μένη χώρα», «Γυναίκες, δημιουργοί νέας πολιτικής» κλπ.

Όταν οι περισσότερες χώρες χορήγησαν το δικαίωμα ψήφου στις γυναίκες (πρώτη ήταν η Πολιτεία Wyoming των ΗΠΑ το 1869, και στην Ευρώπη πρώτη η Φιλανδία το 1906), η Διεθνής Ένωση Γυναικών για την Ψήφο άλλαξε το στόχο της και την έπωνυμία της. Έγινε «Διεθνής Ένωση Γυναικών» (International Alliance of Women). Της έμεναν ακόμα πολλά άλλα γυναικεία θέματα να λύσει, αφού ο αγώνας για την πλήρη εξίσωση των δύο φύλων κάθε άλλο παρά έχει ολοκληρωθεί ακόμη και σήμερα.

Η ΔΕΓ συνεργάστηκε πάντοτε πολύ στενά στο θέμα της θέσης της γυναίκας με την Κοινωνία των Εθνών. Έξακολούθησε να εργάζεται με τον ίδιο ζήλο και στο πλευρό των Ήνωμένων Εθνών. Έτσι, το 1948 της χορηγήθηκε ο βαθμός του συμβουλευτικού όργανου των Ήνωμ. Έθνών Β' Κατηγορίας και από το 1975 Α' Κατηγορίας, συνεργάζεται δε κυρίως με το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο (ECOSOC).

Ο ελληνικός φεμινισμός οφείλει πολλά στην παγκόσμια αυτή γυναικεία οργάνωση. Με τις οδηγίες της και την πολυετή της πείρα κατηύθυνε το ελληνικό γυναικείο κίνημα στα πρώτα του βήματα. Ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, που ιδρύθηκε το 1920, αποτέλεσε από το 1923 τον ελληνικό εθνικό της κλάδο.

Φέτος, η Διεθνής Ένωση Γυναικών γιόρτασε τα 75 της χρόνια (από το 1904, που συστήθηκε) με ένα Παγκόσμιο Συνέδριο, το 25ο, που συνήλθε στη Λιβηρία.